

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІЦЕЇСТІВ-СУДНОБУДІВЕЛЬНИКІВ

А. Б. Пислар

Херсонський державний університет, abpislar@gmail.com

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Н. В. Слюсаренко

Постановка проблеми у загальному вигляді. Прагнення української держави інтегруватися у світовий економічний простір, вимагає виконання нею низки стандартів, які стосуються освітньо-виховного процесу закладів професійно-технічної освіти. Ключовою метою конструювання освітньо-виховного простору, у якому навчається і виховується особистість ліцеїста-суднобудівельника є сучасне професійне навчання і виховання особистості учня – громадянина держави. Така артикуляція означеної проблематика у свою чергу має сприяти забезпеченню професійній підготовці і вихованню кваліфікованих робітників, які зможуть розібратися у складностях свого фаху, зорієнтуватися у соціально-економічних реаліях своєї галузі, ефективно вирішуватимуть повсякденні завдання, матимуть належний рівень освіченості, прагнення до самовдосконалення, перманентного професійного розвитку і становлення. Важливо, щоб випускники закладів професійно-технічної освіти володіли належним рівнем вихованості, сформованості ціннісних орієнтації і чеснот, які мають суспільне значення [1].

Для сучасних ліцеїстів, пошук себе, постійна інтеграція у нові сфери суспільно життя, зокрема здобуття фаху, професійний розвиток і становлення, створення сім'ї є постійним викликом і орієнтиром у визначенні і конструюванні свого майбутнього. Протиріччя, які охоплюють молоду людину є запорукою розвитку і базою для її реалізації та становлення.

Особливої уваги вимагають завдання, що стоять перед педагогами і психологами, як у контексті історичного виміру, так і у контексті конструювання особистістю майбутнього.

Проведенетеоретичне аналізуваннанизки концептуальних досліджень, монографій та публікацій, дозволяє стверджувати, що внауковій літературі до окресленої проблематики демонстрували науково-пошуковий інтерес такі дослідники: М. Боришевський, Г. Костюк, І. Зязюн, А. Макаренко, І. Попович, Н. Слюсаренко, Т. Титаренко, О. Цюняк та ін.

Вищезазначені аргументи дають підстави стверджувати, що дослідження психолого-педагогічних особливостей навчально-професійної підготовки ліцеїстів-суднобудівельників є своєчасною і актуальною. Представляє гострий науковий інтерес проблема наукового вивчення і обґрунтування розвитку особистості ліцеїста-суднобудівельникау освітньо-виховному просторі створеному у закладі професійно-технічної освіти.

Мета статті полягає у теоретичному аналізуванні та висвітленні психолого-педагогічнихособливостейнавчально-професійної підготовки ліцеїстів-суднобудівельників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідники, у своїх наукових пошуках акцентують, що психологія соціальних очікувань особистості, конструювання майбутнього, дослідження образу бажаного життя, обґрунтування психологічних практик моделювання майбутнього, вибору майбутньої професії – є ключовими пріоритетами сьогодення[2; 4]. Зрозуміло, що ці проблеми не залишають осторонь психологічні закономірності навчально-професійної підготовки майбутніх суднобудівельників. Організація навчально-професійної підготовкиліцеїстів суднобудівного напрямувимагає від нас чіткого планування «завтрашнього дня». Це актуалізує необхідність теоретичного обґрунтування та емпіричного дослідження психолого-педагогічних особливостей навчально-професійної підготовки ліцеїстів-суднобудівельників.

Теоретичне аналізування психологічної літератури,у контексті психолого-педагогічних особливостей навчально-професійної підготовки ліцеїстів-суднобудівельників, спонукає звернути увагу на концепцію М. Боришевського про саморегуляцію поведінки особистості. Допускаємо, що при виникненні

труднощів у майбутніх суднобудівельників та за сприятливого образу майбутнього, у них збільшуватимуться зусилля, зростатиме мотивованість до досягнення своєї мети. Стверджуємо, що у той же час за відсутності будь якого образу майбутнього чи конструктивного орієнтиру, зусилля зменшуватимуться, мотивованість зникатиме і завдання залишаться недосяжними. Зустрічаємо дослідження, у яких показано, що через рефлексію, аналізування та самоаналізування своїх сильних і слабких якостей, дій, вчинків, власної діяльності відбувається становлення самооцінки як здатності суб'єкта аналізувати свій внутрішній світ і на цій основі, через функції, забезпечувати роботу соціальних очікувань як базового психологічного механізму саморегуляції поведінки особистості [3, с. 207].

Проблема створення образу бажаного майбутнього і конструювання цього образу у освітньо-виховному процесі закладів професійно-технічної освіти, сприятиме створенню такого освітньо-виховного простору, у якому формуватимуться вектори розвитку, так і певні обмеження ймовірних варіантів поведінки ліцеїстів-суднобудівельників. Такий підхід до організації виховної роботи у закладах професійно-технічної освіти дозволить здійснювати ефективне керівництво процесом і орієнтуватися на кінцевий бажаний результат виховних впливів. У сучасних дослідженнях набирає актуальності проблема безпечності освітнього простору [4]. Цю проблему не варто оминати, оскільки у сьогоднішніх реаліях вона набуває гострої актуальності і особливого звучання. Під психологічною безпекою освітньо-виховного простору ліцеїстів-суднобудівельників розуміємо належно організований процес роботи і забезпечені умови захищеності та психологічної комфортності для досягнення результатів навчально-професійної підготовки і виховної роботи. Ці питання стосуються всіх суб'єктів освітньо-виховного процесу закладів професійно-технічної освіти, не тільки ліцеїстів. Педагоги, вихователі, майстри виробничого навчання, психологи повинні володіти прийомами профілактики, нейтралізації та подолання небезпеки та загрози, яка може виникнути і мати відношення до навчання і виховання.

Означена проблематика зачіпає інноваційний вимір конструювання освітньо-виховного простору закладів професійно-технічної освіти. Впровадження інноваційних технологій в освіті є процесом творення, конструювання й поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних і управлінських технологій. Ці нововведення мають на меті підвищити показники досягнень у різних напрямках навчально-професійної підготовки і виховної роботи. Інновації забезпечують перехід освіти до якісно іншого стану.

Теоретичне аналізування наукової літератури показало, що проблема психолого-педагогічних особливостей навчально-професійної підготовки ліцеїстів-суднобудівельників є актуальною і маловивченою. Нами окреслено низку вимірів, які необхідно реалізувати з метою вирішення низки актуальних завдань, які стоять перед закладами професійно-технічної освіти.

Висновки. Результати дослідження були представлені на методичному семінарі для викладачів та майстрів виробничого навчання ДНЗ «Херсонського професійного суднобудівного ліцею». Майстри виробничого навчання та викладацький колектив закладу відзначили, що було б дуже корисно створити програму заходів спрямованих на конструювання освітньо-виховного простору закладу професійно-технічної освіти, з урахуванням окреслених інноваційних тенденцій і вимог сучасності. Також необхідно дану програму більше націлити на виробниче навчання та виробничу практику, оскільки вони займають вагомую частину навчально-професійної підготовки майбутніх суднобудівельників. Перспективу вбачаємо у теоретичному обґрунтуванні напрямків програми, окресленні емпіричного дослідження і найближчим часом проведення констатувального емпіричного зрізу.

Література:

1. Пислар А.Б. Ціннісні орієнтації учнів ПТНЗ. *Педагогічна наука в Україні за роки незалежності: здобутки, прорахунки, перспективи*: матеріали Всеукраїнської (з міжнародною участю) науково-практичної конференції. Херсон: ВД «Гельветика», 2017. С.191-194.

2. Попович І. С. Соціально-психологічні очікування в міжособистісній взаємодії малої групи. *Проблеми заг. та пед. психології*. К. 2006. Т. VIII. В. 7. С. 259-268.
3. Попович І. С. Феномен ціннісно-орієнтаційної єдності в групі курсантів. *Проблеми заг. та пед. психол.* К. 2002. Т. IV. Ч. 5. С. 203–209.
4. Blynova, O., Kruglov, K., Semenov, O., Los, O., Popovych, I. Psychological safety of the learning environment in sports school as a factor of achievement motivation development in young athletes. *Journal of Physical Education and Sport*, 2020. Vol. 20 (1) 7 P. 14-23. DOI: 10.7752/jpes.2020.01002
5. Tsiuniak, O., Pyslar, A., Lialiuk, G., Bondarenko, V., Kovtun, O., Los, O., & Popovych, I. (2020). Research of interdependence of variables and factor structure of masters' readiness for innovative pedagogical activity. *Revista Inclusiones*, 7 (3), 427-452.